

218

400!

FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK GAZDASÁGI KOLLÉGIUMA 16.	
FŐLAJSTROMSZÁM KEZDŐIRATON:.....	
Postán / Gyűjtőládába / Személyesen / E-mailen / Faxon	
Érkezett:	2016 JAN 13.
PÉLDÁNY: 3 IV.	
MELLÉKLET: 6	KÖZTÖRMEGHOZ
FŐLAJSTROMSZÁM: UTÓIRATON:	41538/2009

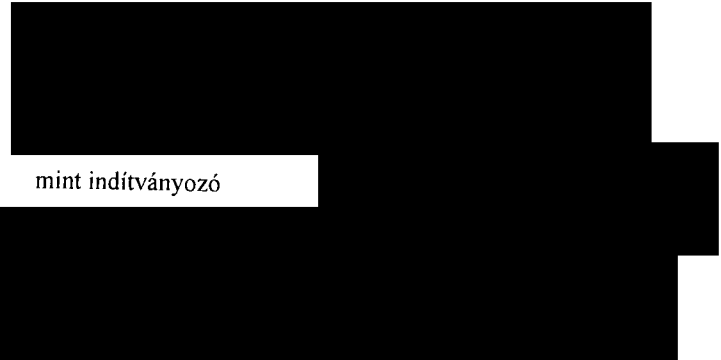
190

bs

Tisztelt
Fővárosi Törvényszék Gazdasági Kollégiuma
mint elsőfokú bíróság
 (1027 Budapest, Varsányi Irén u.40-44.
 1535 Budapest, Pf. 887)

ú t j á n

Tisztelt
ALKOTMÁNYBÍRÓSÁGHOZ!
 1015 Budapest, Donáti u. 34.35.
 1535 Budapest, Pf. 773.

mint indítványozó

ALKOTMÁNYJOGI PANASZA

az indítványozó mint felneres és

mint alperes

ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a

KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság
Gfv.VII.30.248/2015/10. sz. ítélete ellen

Másodfokú ítélet:
 Fővárosi Ítéltábla
 10. Gf. 40.454/2014/11-II. sz. ítélete

Elsőfokú ítélet:
Fővárosi Törvényszék Gazdasági Kollégiuma
19. G. 41.538/2009/192.

Mellékletek:

- M/1. Ügyvédi meghatalmazás (Apostille)
- M/2 Fővárosi Törvényszék 19. G. 41.538/2009/192
- M/3 Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.454/2014/11-II.
- M/4. Kúria Gfv.VII.30.248/2015/10.

- M/5. Tájékoztatás külföldi jog tartalmáról
- M/6. Adatvédelmi nyilatkozat

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV / 146-0/2016
Érkezett:	2016 JAN 25.
Példány: 3	Kezeiiróda:
Melléklet: 5 + mlt 12 db	H

Cs ír 2016.T.7. ✓

Fővárosi Törvényszék Gazdasági Kollégiuma mint elsőfokú bíróság 19. G. 41.538/2009/112

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 10.Gf.40.454/2014/11-II.

Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.248/2015/10.

Tisztelt Fővárosi Törvényszék Gazdasági Kollégiuma!

[REDACTED] indítványozó kívül jegyzett és meghatalmazással (M/1.) igazolt jogi képviselője¹ útján az indítványozó mint felperes és az [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] alperes elleni kártérítésre kötelezés tárgyában folyamatban volt perben a következő

k é r e l m e t

terjeszti el.

Kérjük a Tisztelt Fővárosi Bíróság Gazdasági Kollégiumát mint elsőfokú bíróságot, hogy alábbi, a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.248/2015/10. számú, 2015. december 15-én kihirdetett ítélete ellen előterjesztett, Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a Pp. 359/B. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybírósághoz haladéktalanul

f e l t e r j e s z t e n i

szíveskedjék. Szíves eljárásukat előre is köszönjük!

Budapest, 2016. január 11.

Tisztelettel:

A Tisztelt Alkotmánybíróság hatásköre az Abtv. 27. §-án az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontján alapul.

I. Pertörténet

Az indítványozó mint felperes és az [REDACTED] mint alperes között volt kiemelt jelentőségű per folyamatban.

Az indítványozó mint a felek között folyamatban volt per felperese 2009. szeptember 15-én előterjesztett, utóbb összecszerülésében módosított keresetében kérte az alperes kötelezését a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. Törvény (Ptk.) 271. (3) bekezdése és 339. § (1) bekezdése alapján, kártérítés címén, 5.000.000.000,- Ft és ennek 1998. november 5-től a kifizetésig járó, a Ptk. szerint számított késedelmi kamata megfizetésére, az alábbiak szerint.

Felperes a perben nem álló [REDACTED] Rt.-vel állapodott meg egy budapesti telek és az azon álló szállodaépület oly módon történő hasznosításáról, hogy egy közös tulajdonú társaság formájában a szállodaépület négycsillagos hotellé alakítják át. A megállapodás szerint a [REDACTED] tulajdonában álló [REDACTED] Kft. átalakulásával hozzák létre a [REDACTED] Rt.-t, az ingatlan beaportálásával és a felperes által teljesítendő 1.071.000.000,- Ft készpénz befizetésével. [REDACTED] Rt.-t létrehozták, eladási opciós szerződést kötöttek a [REDACTED] és a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány részvénycsomagjára, mely alapján jogosultak voltak a felperes részére eladni a teljes részvénycsomagjukat és a felperes köteles volt azt 1.200.000.000,-Ft vételárért megvásárolni. Különböző ügyleteket követően az alperes jogelődje 1998. november 5-én kelt, a felperes által november 10-én átvett levelében tájékoztatta a felperest, hogy az alperes jogelődje által kibocsátott bankgaranciát igénybe vették, ezért a bankgarancia biztosítékaként óvadékban levő részvénycsomagtól kielégítette magát oly módon, hogy 1.200.000.000,- Ft vételárért a teljes részvénycsomagot eladta a [REDACTED] részére.

A felperes a részvényátruházást jogellenesnek minősítette.

A felperes ellen fizetéseképtelenségi eljárás lefolytatása iránti kérelmet nyújtottak be Németországban, melyet a német bíróság elutasított vagyontalanság miatt. Erre tekintettel 2000. november 28-án a felperest törölték a német cégjegyzékből. [REDACTED] mint a felperes társaság felügyelőbizottságának volt elnöke, kérelmet nyújtott tbe az Amtsgericht München bíróságnál 2001. február 19-én, a felperes vagyontalanság miatti cégjegyzékből való törlése ellen arra hivatkozva, hogy a [REDACTED] ténylegesen nem vagyontalan, mivel vagyoni értéket képviselő kártérítési követelése van, melyek között a [REDACTED] szembeni követelésen felül a Magyar Postabank elleni körülbelül 10.000.000,- DM összegű kártérítést is felsorolta. A német bíróság 2001. március 19-én a felperes társaság cégjegyzékből történt törlésének a törlése iránti kérelmet elutasította, de 2001. április 9-én kinevezte a törölt felperes "utófelszámolójává" Dr. [REDACTED] ügyvédet a [REDACTED] Rt.-vel szemben támasztott igény érvényesítésére, korlátozott hatáskörrel. Az "utófelszámolót" a bíróság a cégnyilvántartásba először nem jegyezte be. 2002-ben [REDACTED] megbízást adott [REDACTED] ügyvédnek a [REDACTED] és a Postabank elleni fellépésre, amely alapján dr. [REDACTED] ügyvéd 2002. szeptember 20-án fizetési felszólítást küldött az alperesnek 10.487.416.000,- Ft kártérítés és kamatai megfizetését kérve. 2003-ban Dr. [REDACTED] kezdeményezte "utófelszámolói" tisztségének a cégnyilvántartásba történő bejegyzését és hatáskörének kibővítését. Az Amtsgericht München 2003. július 21-én kelt végzésével az "utófelszámolói" kinevezését úgy módosította, hogy megszüntette a hatáskör korlátozást és az "utófelszámolót" 2003. augusztus 4-én a cégjegyzékbe bejegyezte.

Alperes a kereset elutasítását kérte, vitatta a felperes keresetösségi jogát, a kereset jogalapját, összecszerűségét és elévülési kifogást is előterjesztett. Alperes álláspontja szerint az "utófelszámoló" képviseleti joga korlátozásának 2003. július 21-i feloldásáig nem volt abban a helyzetben, hogy igényt érvényesítsen az alperessel szemben, ezért eddig az időpontig az elévülés nyugodott. A korlátozás megszűnését követően az "utófelszámolónak" egy év állt rendelkezésre követelése alperessel szembeni érvényesítésére, ezt azonban elmulasztotta, így az elévülés 2004. augusztus 4-én bekövetkezett.

Az elsőfokú bíróság helyt adott az elévülési kifogásnak és a keresetet elutasította.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és kifejtette, hogy érdemben helytálló az elsőfokú bíróság érvelése az elévülési kifogásról.

A másodfokú bíróság a Német Szövetségi Igazságügyi Minisztérium által a bíróság megkeresésére, a német a jogról való tájékoztatásról, valamint a Berlieni Legfelsőbb Bíróság (Kammergericht Berlin 1. Zivilsenat) 1998. július 7-én I. W. 6250/96. számon meghozott határozatából azt a következtetést vonta le, hogy mivel a "utófelszámoló" 2001. április 9-én korlátozott hatáskörrel került kirendelésre, ezért a korlátozás megszűntetéséig, 2003. július 21-ig, illetve annak 2003. augusztus 4-én a cégjegyzékbe való bejegyzéséig az "utófelszámoló" az alperessel szemben nem volt jogosult követelés érvényesítésére. A Ptk. 326. § (2) bekezdése és a Legfelsőbb Bíróság 1/2007. PJE indoklására tekintettel megállapította, hogy az elévülés nyugvása esetén az elévülés megszakadása fogalmilag kizárt. A felperes tehát 2003. augusztus 4-ig nem volt abban a helyzetben, hogy a perbeli kártérítési követelést az alperessel szemben érvényesítse, ezért az elévülés nyugodott. Ezért nem volt releváns dr. ████████ eljárásának megítélése, kizárólag annak van jelentősége, hogy az elévülés nyugvásának megszűnésétől számított egy éven belül – 2004. augusztus 4-ig – a felperes érvényesítette-e az alperessel szemben kártérítési igényét.

Ebben az időszakban a felperes pert nem indított, újabb fizetési felszólítást is csak 2007. szeptember 18-án küldött az alperesnek, és a per megindítására is csak 2009. szeptember 15-én került sor.

Erre tekintettel a felperes az igényérvényesítéssel elkésett, követelése elévült.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben kérelmezte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával, az alperesi elévülési kifogás elutasításával, a keresetének helyt adva az alperes kötelezését 5.000.000.000,- Ft és annak 1998. november 5-től a Ptk. 301. §-a, illetve 301/A. § (1)-(2) bekezdése alapján számított késedelmi kamata megfizetésére, a Ptk. 271. § (3) bekezdése és 339. § (1) bekezdése alapján kártérítés jogcímen. Felperes másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását és új határozat hozatalát kérte.

A felülvizsgálati kérelem kizárólag az elévüléssel, illetve az "utófelszámoló" képviseleti jogának terjedelmével foglalkozott, állította, hogy a jogerős ítélet sérti a nemzetközi magánjogról szóló 1979. évi 13. sz. törvényerejű rendelet (a továbbiakban: Tvr.) 5. § (1) bekezdését, 18. § (1) bekezdését, a Pp. 206. § (1) bekezdését, a Ptk. 221. § (1) bekezdését és 327. § (1)-(2) bekezdését.

Felperes álláspontja szerint az eljáró bíróságok a külföldi jog tartalma felőli tájékozódás során megsértették az arra irányadó jogszabályokat. A Tvr. 5. § alapján felperes felülvizsgálati kérelmében kiemelte, hogy a külföldi jog tartalmának megismerésére irányuló bizonyítási eljárás a bíróságnak hivatalból kell elvégezni, a külföldi jogot úgy kell alkalmaznia, ahogy a külföldi bíróság alkalmazta volna, a jogszabályok értelmezése, a joghézagok kitöltése és az analógia kérdésében is. Úgy érvelt, hogy a külföldi jog tartalmának megismerése a bíróság hivatalbóli feladata, mely körében a bíróságnak hiteles fordítást kellett volna beszereznie, szakértőt kellett volna kirendelnie, a felek kérelmétől függetlenül.

Ha bizonyításként is értelmezzük a külföldi jog elismerését, akkor is szükség lett volna szakértő kirendelésére a Pp. 177. § (1) bekezdése alapján.

Felperes álláspontja szerint az eljárásban nem került sor a külföldi jog tartalmának megfelelő megismerésére, ami az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással bíró jogszabálysértés, különös tekintettel arra, hogy a Tvr. 18. § (1) bekezdése alapján a felperes mint jogi személy jogképességét, gazdasági minőségét, személyhez fűződő jogait, továbbá tagjainak egymás közötti jogviszonyait személyes joga szerint kell elbírálni.

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a másodfokú bíróság ítéletét hatályában fenntartotta.

A külföldi jog tartalmának megállapítása körében kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság a jogszabályoknak megfelelően hivatalból szerezte be a német jogról szóló tájékoztatást – a továbbiakban: Tájékoztató – illetve a vonatkozó német ítéleteket. A felperes fellebbezésében nem sérelmezte, hogy a külföldi jog tartalma felőli tájékozódás hiányos, a Kúria álláspontja szerint a 200. sorszámú felperesi beadványban csak a hivatalból beszerezett Tájékoztató és a joggyakrolat alapján mindössze a Tájékoztató téves értelmezését kifogásolta.

A Kúria álláspontja szerint nem szükséges e körben szakértő igénybevétele, ha a rendelkezésre álló Tájékoztató szerint a külföldi jog tartalma kellő bizonyossággal megállapítható.

II. Indítványozói jogosultság

Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdekében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

Az indítványozó a Németországban bejegyzett, utófelszámolás (Nachtragsliquidation) alatt álló jogi személy, szervezeti képviselője az Amtsgericht München által kirendelt Dr.

Az indítványozó mint felperes érintett az egyedi ügyben.

Tárgyi ügyben az indítványozó álláspontja szerint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.248/2015/10. számú, 2015. december 15-én kihirdetett ítélete mint egyedi bírói döntés sérti és az indítványozó Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által biztosított jogát a tisztességes eljáráshoz- különös tekintettel a fegyveregyenlőség elvére- ezáltal sérülnek a B) cikk (1) bekezdéséből, illetve XV. cikk (1) bekezdése alapján levezethető jogai i.

Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, illetve felülvizsgálati eljárást is folyamatban volt a Kúria előtt.

Alkotmányjogi panasszal megtámadható a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott olyan döntése is, mely a megtámadott határozatot hatályában fenntartja, feltéve, hogy az indítványozó a jogerős döntést az Alkotmánybíróság előtt nem támadta meg. [3358/2012. (XII. 5.) AB végzés; 1001/2013 (II. 27.) AB Tü. határozata az Alkotmánybíróság ügyrendjéről 32. § (2) bekezdés]

III. Befogadhatóság

Az indítvány az alábbiak szerint felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek.

A Kúria alkotmányjogi panasszal támadott határozata a bírói döntést érdemben befolyásolóan alaptörvény-ellenes, a következők szerint:

A tárgyi per külföldi elemet tartalmaz. A Tvr. 18. § (1) bekezdése értelmében a jogi személy jogképességét, gazdasági minőségét, személyhez fűződő jogait, továbbá tagjainak egymás közötti jogviszonyait személyes joga szerint kell elbírálni. Ebben a tekintetben indítványozóra és utófelszámolójára a német jog irányadó. A perbeli jogvita elbírálása során a német jogot kellett alkalmazni, a felperesi utófelszámoló kirendelése és hatásköre, felperes jogalanyisága és szervezeti képviselte körében.

A másodfokú ítélet (11. oldal) és a Kúria mint felülvizsgálati bíróság ítélete (15. oldal) jogi következtetései az elévülési kifogásról azon alapulnak, hogy a *„felperes utófelszámolójának kirendelésére 2001. április 9-én korlátozott hatáskörrel került sor”*. Ezt a megállapítást a bíróságok illetékes hatóság által küldött Tájékoztatásnak az elsőfokú bíróság megkeresésében a II. a) és d) pontokban feltett kérdésekre adott válaszára alapítja, amely szerint *„az utólagos felszámoló képviseleti hatalmának terjedelmére nézve a bírósági kinevezési határozatban meghatározott hatáskör az irányadó.”* Mindezek a kérdések a német jog körébe tartoznak.

A másodfokú ítélet kifejti: *„A felperes utófelszámolójának kirendelésére 2001. április 9-én korlátozott hatáskörrel került sor, felperes képviselőjeként az utófelszámoló cégbíróság által meghatározott hatásköre kizárólag a [REDACTED] Rt.-vel szembeni igények érvényesítésére terjedt ki.”* (11.o.) Ennek megfelelően y 2001. április 9-től 2003. április 21-ig, (illetve 2003. augusztus 4-ig) terjedő időszakban a felperesi utófelszámoló nem volt abban a helyzetben, hogy a perbeli kártérítési követelést érvényesítse.

Mindezek a kérdések a német jog körébe tartoznak.

A Kúria felülvizsgálati ítéletében (15-16.o.) azt is megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a Tvr.5 §-ának megfelelően hivatalból szerezte be a német szülő tájékoztatást – a továbbiakban: Tájékoztató - az „utófelszámoló” képviseleti jogának terjedelméről. A Tájékoztató a külföldi jogról való tájékoztatásról szóló, Londonban, 1968. június 7. napján aláírt Európai Egyezmény, valamint Strasbourgban, 1978. március 15. napján aláírt Egyezmény Kiegészítő Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 140/1992. (X. 20.) Korm. rendelet 8. cikke alapján az illetékes szervek megkeresésével készült.

Szakértő kirendelésére, a Tájékoztató hiteles fordítás beszerzésére vagy a külföldi tartalmának megismerésére irányuló más eszköz igénybevételére annak ellenére nem került sor, hogy az eljárás során a felek között vitatott volt a Tájékoztató megfelelő értelmezése.

Az indítványozó álláspontja szerint - amelyet felülvizsgálati kérelmében is előadott - az eljáró bíróságok a külföldi jog tartalmának felőli tájékozódás során megsértették az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított jogot a tisztességhez eljáráshoz, különösen annak a fegyveregyenlőségben megnyilvánuló aspektusát, sértve ezzel az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének jogállamiságra vonatkozó követelményét, továbbá a XV. cikk (1) bekezdésében írt törvény előtti egyenlőséget is.

Sérti az Alaptörvény idézett rendelkezéseit, különösen a tisztességes eljáráshoz való jogot, ha a külföldi jog tartalmának megismerésére – amely a *iura novit curia* elvének megfelelően nem bizonyítás – nem történik kellő alapossgal, hiszen a Tvr. 18. § (1) bekezdése alapján a külföldi jogi személy jogképességét, gazdasági minőségét, személyhez fűződő jogait, továbbá tagjainak egymás közötti jogviszonyait személyes joga szerint kell elbírálni. A külföldi fél vonatkozásában így nem érvényesül a polgári ügyben a fegyveregyenlőség elve, hiszen a jelentős hátrányba kerül a hazai alperessel szemben, ha a bíróság *ex officio* eljárásának hiányosságai folytán nem érvényesítheti személyes jogából következő jogait és kötelezettségeit. Ez nyilvánvalóan nem egyeztethető össze a törvény előtti egyenlőség elvével sem, indokolatlan megkülönböztetést tesz lehetővé. Az Alkotmánybíróság korábbi határozatai szerint az egyenjogúság elvének legfontosabb polgári jogi vetülete az eljárás kontradiktórius jellege.

A felek egyenjogúsága és perbeli esélyegyenlősége a törvénye előtti egyenlőség alkotmányos követelményének eljárási vetülete, amelynek során a bíróság köteles segítséget nyújtani a feleknek az esélyegyenlőség biztosítása érdekében. Ennek érdekében a feleknek azonos súlyú jogokkal és kötelezettségekkel kell rendelkeznie, egyik fél sem kaphat többletjogosultságot. [75/1995 AB hat.; 15/2002. AB hat.]

A jogi személy személyes joga annak az államnak a joga, amelynek területén a jogi személyt nyilvántartásba vették. [REDACTED] felperes esetében a fenti szabály alapján e tekintetben a német jog az irányadó.

A hazai jogirodalomban és joggyakorlatban vitatott, hogy a külföldi jog tartalmának megismerése a felek kockázatára eső bizonyítási, vagy ex officio jellegű perceselemény..

A korábbi Pp. 200. § helyébe a Tvr. 5. § lépett. A bíróság az általa nem ismert külföldi jog felől hivatalból tájékozódik, szükség esetén szakértői véleményt is beszerez, és a fél által előterjesztett bizonyítékokat is figyelembe veheti [Tvr.. 5. § (1) bekezdés]. A Tvr. 5. § (2) bekezdése értelmében a külföldi jogról a bíróság vagy más hatóság megkeresésére az igazságügyért felelős-miniszter felvilágosítást ad. A (3) bekezdés kimondja, hogy ha a külföldi jog tartalmát nem lehet megállapítani, a magyar jogot kell alkalmazni.

A hazai jogirodalom, követve a iura novit curia elvét, egyetért abban, hogy a külföldi jog tartalmának megismerése nem a feleket terhelő bizonyítási kötelezettség, azt a bíróságnak hivatalból kell elvégeznie (Bóka 2014:28.o.)³ Abban is egységes az álláspont, hogy a külföldi jogot úgy kell alkalmazni, ahogy a külföldi bíróság alkalmazta volna és nem csak a jogszabályok értelmezésében, a joghézagok kitöltése és az analógia kérdésében is.(Mádl-Vékás 2012: 137.o.)⁴

Ezzel szemben a joggyakorlatban az elmélet kritikája ellenére gyakran előfordul, hogy az eljáró bíróságok a külföldi jog tartalmát a feleket terhelő bizonyítási kötelezettségként értelmezi a bíróság.

³ Bóka János: Jogharmonizációs dilemmák a külföldi jog tartalmának megállapításával kapcsolatban, IAS X.2014.2. 23-33.o.

⁴ Mádl Ferenc – Vékás Lajos: Nemzetközi magánjog és nemzetközi gazdasági kapcsolatok joga. ELTE Eötvös Kiadó: Budapest. 137.o.

Egy ügyben (Bóka 2014:28.o.)⁵ a Fővárosi Törvényszék kétszer is hatályon kívül helyezett egy elsőfokú ítéletet (61.Pf.632.911/2012/3,61.Pf.634.262/2007/6), de egyik hatályon kívül helyező végzés sem szögezi le elvi élel, hogy nem a peres felek viselik a külföldi jog bizonyításának terhét. Sőt, a második hatályon kívül helyező végzés helybenhagyólag idézi az első hatályon kívül helyező végzés megállapítását, ami szerint: „A felperest terhelő bizonyítási teherből következően a felperesnek azt is bizonyítania kell, hogy az alperes magatartása jogellenes volt. Ezen kötelezettségének csak akkor tud eleget tenni, ha a nemzetközi magánjogról szóló 1979. évi 13. törvényerejű rendelet (Nmj.)33.§(1)bekezdésére figyelemmel bizonyítja a károkozó magatartás helye szerinti jogot.”

Ennek ellenére a bonyolult gazdasági perekben a külföldi jogról készített tájékoztatóval kapcsolatban gyakran kerül sor az adott külföldi jogrendszerben járatos szakértő meghallgatására. (2417/2011. számú gazdasági elvi határozat)

Mindezekre tekintettel jelen perben nem került sor a külföldi jog tartalmának megfelelő (eseti szakértővel, hiteles fordítással vagy más módon történő) megismerésére, ami bírói döntést érdemben befolyásolóan alaptörvény-ellenes, az ügy érdemi elbírálására kihatóan, különös tekintettel arra, hogy a felperes mint jogi személy jogképességét, gazdasági minőségét, személyhez fűződő jogait, továbbá tagjainak egymás közötti jogviszonyait személyes joga szerint kell megítélni a Tvr. 18. § (1) bekezdése értelmében.

A jogerős ítélet, illetve a felülvizsgálati ítélet nem tisztázta ezeket a külföldi jogra irányuló kérdéseket felperes személyes jogával kapcsolatban, amelyeket – az ítélet indokaitól eltérően – a bírói mérlegelés (2315/2011. számú polgári elvi határozat) nem helyettesíthetett, ezért az eljáró bíróság tévesen, az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogait sértően jutottak arra a következtetésre, hogy – a német jog alapján – az indítványozó „utófelszámolója” képviseleti jogosultságnak korlátozottsága folytán nem

---

⁵ Bóka János: Jogharmonizációs dilemmák a külföldi jog tartalmának megállapításával kapcsolatban, IAS X.2014.2. 28.o.

volt abban a helyzetben, hogy az alperessel szembeni követelését érvényesítse és a követelés ezért elévült.

Tekintettel arra, hogy az indítványozó az Európai Unióban bejegyzett jogi személy, az ügy alapvető alkotmányos jelentőségű kérdésként azt is felveti továbbá, hogy a indítványozó személyes jogára vonatkozó külföldi jog tartalmának elégtelen megismerése összeegyeztethető-e a közösségi jogban meghatározott egyenlő elbánás elvével.

IV. Indokolás – a tisztességes eljáráshoz való jog a polgári ügyekben

Az indítvány szempontjából annak van döntő jelentősége, hogy a tisztességes eljáráshoz fűződő jogállami garanciák miként érvényesülnek a polgári eljárásban.

A EJEB állandó gyakorlata értelmében – a Delcourt-ügy óta ⁶ - a 6. cikk megszorító értelmezése elfogadhatatlan. A tisztességes eljárás körébe olyan jogok tartoznak, amelyekről valójában nem lehet eltérni semmilyen körülmények között, még akkor sem, ha a nemzetközi ember jogi egyezmények egy része nem sorolja azon jogok közé, amelyekre a derogáció nem terjed ki.⁷

Noha ez a jogcsoport alapvetően a büntetőeljárás terheltjének jogaira vonatkozik, a nemzetközi gyakorlat egyre inkább a polgári eljárás résztvevőire is kiterjeszti, különösen a bíróságok előtti eljárásra.

Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint „*a tisztességes eljárás (fair trial) követelménye az eljárásjogi garanciák érvényesülését is felöleli, és egy olyan minőséget jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ebből következően egyes részletszabályok hiánya miatt éppúgy, mint valamennyi részletszabály megalkotásának dacára lehet egy eljárás méltánytalan, igazságtalan vagy nem tisztességes.*”

A 15/2002. (III. 29.) AB határozatban az Alkotmánybíróság összefoglalta a tisztességes eljárás (*fair trial*) követelményeivel, továbbá az irányadó nemzetközi szabályozással összefüggő gyakorlatot.

⁶ Delcourt v. Belgium 2689/65 (17/01/1970), A11, 25. bek)

⁷ Bárd Károly: Emberi és büntető igazságszolgáltatás Európában. A tisztességes eljárás büntetőügyekben – emberijog-dogmatikai értekezés. Magyar Hivatalos Közlönykiadó, Budapest 2007. 35.o.

„A 6/1998. (III. 11.) AB határozattal elbírált ügy kapcsán megállapította, hogy az Alkotmány 57. § (1) bekezdése – figyelemmel az 1976. évi 8. törvényerejű rendelettel kihirdetett Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 14. cikk 1. pontjának, továbbá az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 6. cikk 1. pontjának értelmezésére is – a tárgyaláshoz való jognál szélesebb alkotmányos követelményeket állít. »*A tisztességes eljárás*’ (fair trial) követelménye nem egyszerűen egy a bíróságnak és az eljárásnak itt megkövetelt tulajdonságai közül (ti. mint ’igazságos tárgyalás’), hanem az idézett alkotmányi rendelkezésben foglalt követelményeken túl – különösen a büntetőjogra és eljárásra vonatkozóan – az 57. § többi garanciájának teljességét is átfogja. Sőt, az Egyezségokmánynak és az Emberi Jogok Európai Egyezményének – az Alkotmány 57. §-a tartalmához és szerkezetéhez mintát adó – eljárási garanciákat tartalmazó cikkei általában elfogadott értelmezése szerint a fair trial olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni.« [6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91., 95.] Az Egyezmény 6. cikk 1. bekezdése írja elő – többek között – a tisztességes tárgyalás követelményét a polgári jogi jogokkal és kötelezettségekkel kapcsolatban. Formailag csak büntetőügyekben irányadó előírásai közül a tisztességes eljárásnak – az Európai Emberi Jogi Bíróság következetes gyakorlatából is kitűnően – elismert eleme a »fegyverek egyenlősége«, amelynek polgári perekben is érvényesülnie kell”. (ABH 2002, 116, 118.)

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a tisztességes eljáráshoz való jog magában foglalja az alkotmányszövegben kifejezetten nem nevesített bírósághoz való jog valamennyi feltételét is. (ABH 1998, 91, 98–99.) „Az Alkotmánybíróság értelmezésében tehát a tisztességes eljáráshoz fűződő jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye, amely szerint a jogi szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthessen”. [Megerősítve: 8/2011. (II. 18.) AB határozat, ABH 2011, 49, 80–81.]

Ugyanakkor maga a tisztességes eljáráshoz való jog az alapjogi dogmatika szerint abszolút jog. Nincs olyan szükségesség, amely miatt a tárgyalás tisztességes voltát arányosan ugyan, de korlátozni lehetne; ezért a tisztességes tárgyalás fogalmán belül alakítandó ki olyan ismérvszisztem, amely annak tartalmát adja, s csak ezen belül értékelhető bizonyos korlátozások szükséges és arányos volta. (A perek tisztességes lefolytatásához és a tisztességes eljáráshoz való jog a polgári eljárásjog kontextusában azt jelenti (bár a törvény nem definiálja a fogalmat), hogy a bírósági eljárás minden mozzanatában meg kell, hogy feleljen az alapvető rendelkezéseknek, és biztosítania kell a Pp. I. fejezetében foglalt alapelvek maradéktalan érvényesülését. Ennek keretében biztosítani kell, hogy mindenki egyenlő és azonos esélyekkel vehessen részt az eljárásban: a tisztességes eljárás lényege, hogy minden fél azonos jogokat gyakorol és minden felet azonos kötelezettségek terhelnek. Biztosítani kell annak lehetőségét, hogy mindkét fél részletesen kifejthesse jogi és ténybeli álláspontját, csatolhassa bizonyítékait, megismerhesse a másik fél beadványát, észrevételeket tehet, indítványokat terjeszthet elő, és ha ezek az alapelvek és feltételek teljesülnek, akkor a tisztességes eljáráshoz való jog nem sérül.⁸¹

Az indítványozó álláspontja szerint tehát a tisztességes eljáráshoz fűződő jogai sérültek a tárgyi perben a külföldi jog tartalmának megismerése során, amelyet a Kúria felülvizsgálati ítélete sem orvosolt.

---

⁸ FIT-H-PJ-2008-810.; SZIT-H-GJ-2009-27.; A Polgári Perrendtartásról szóló törvény magyarázata I. kötet (szerk.: Szabó Imre, Magyar Hivatalos Közlönykiadó, Budapest, 2007.) 18. o.; A Polgári Perrendtartás magyarázata 1. (szerk.: Németh János – Kiss Daisy, Complex Kiadó, Budapest, 2007.) 86-87. o.

V. Egyéb nyilatkozatok

Jelen ügyben a Kúria előtt felülvizsgálati eljárás volt folyamatban. Az ügyben perújítást, jogorvoslatot a törvényesség érdekében nem kezdeményeztek.

Külön nyilatkozatban előadom, hogy indítványozó nem járul hozzá személyes adatainak nyilvánosságra hozatalához.

Az indítványozó érintettségét alátámasztó bírósági ítéleteket csatoltam.

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy indítványomnak helyet adni szíveskedjék.

Budapest, 2016. január 11.

